

Affaldsbehandling i Zakopane

Baggrund

Zakopane er en by med ca. 30.000 indbyggere beliggende i Podhaleregionen i det sydlige Polen ved foden af Tatra-bjergene, der danner grænsen til Slovakiet. Området har en storslået natur, der indbyder til såvel vandreaktivitet om sommeren som til skisport om vinteren og Zakopane er som følge heraf besøgt af mange turister det meste af året. På grund af den store turisttilstrømning er indbyggertallet i gennemsnit reelt nærmere 45.000 med tyngepunkterne omkring sommersæsonen og vintersportssæsonen.

Den store turisttilstrømning samt Polens tilnærmelse til EU omkring årtusindskiftet var de væsentligste bevæggrunde for Zakopanes bystyre til at bede om assistance til løsning af byens og områdets voksende affaldsproblemer hos AAEN A/S, hvis erfaring på miljø- og energiområdet man tidligere med godt resultat havde draget nytte af.

Affaldssituation

Zakopane har som turistby mange virksomheder inden for dette og tilknyttede erhverv dvs. handel og service, mens mængden af fremstillingsvirksomheder er begrænset. Dette afspejles naturligvis i byens generering af affald, hvortil de private husstande selvfølgelig også bidrager. Omkring årtusindskiftet blev der kun indsamlet en affaldsfraktion i byen – blandet affald –, der blev deponeret på byens affaldsselskab TESKO's nærliggende losseplads. Denne var i øvrigt ved at blive fyldt, så en løsning herpå skulle også findes.

Tiltag

Med udgangspunkt i de generelle danske erfaringer på området affaldshåndtering dvs. separat indsamling og behandling/udnyttelse af de enkelte affaldsfraktioner og AAENs kendskab til de lokale forhold og behov i Zakopane blev der i udvalgte områder i byen etableret en række tiltag på indsamlingsområdet samt lukket op for forskellige relevante behandlingsmuligheder.

Tiltagene og den ingeniørmæssige assistance til gennemførelse heraf blev muliggjort gennem tilskud fra DANCEE, Miljøstyrelsens daværende Østeuropa-kontor, suppleret med lokale midler til understregning af det lokale engagement.

Indsamling

Hvad husholdningerne angår, blev der på en række centrale steder i byen opstillet miljøstationer til hhv. emballageglas, papir/pap og plastflasker som supplement til den sædvanlige indsamling af dagrenovation fra husholdningerne. De nye indsamlinger af de genanvendelige materialer blev understøttet af en række informationskampagner. Dels blev der udarbejdet en informationsfolder til de implicerede husstande og dels blev der skrevet flere avisartikler om de nye tiltag. Det blandede affald (restaffaldet) blev indsamlet som hidtil.

Tilsvarende blev der hos udvalgte turistvirksomheder – hoteller og restauranter – opstillet containere for separat indsamling af hhv. glas og papir/pap. Også til denne gruppe brugere blev der udarbejdet informationsmateriale. Restaffaldet, der i overvejende grad var organisk affald, det ikke var muligt at etablere relevant behandling for, blev indsamlet som hidtil.

Videre blev der etableret separat indsamling af farligt affald fra relevante handels- og servicevirksomheder via en specialbygget "miljøbil" – EKOMOBIL.

Behandling

Den hidtidige behandling af affaldet ville der fortsat være behov for, men nu for en reduceret del af affaldet, hvorfor en udvidelse af den eksisterende opfyldte losseplads blev gennemført iht. gældende EU-bestemmelser med bl.a. perkolatdræn og membran. Da de nye indsamlinger krævede omlastningsaktiviteter forud for transport til videre behandling for bl.a. de genanvendelige fraktioner, blev disse aktiviteter også etableret på lossepladsen.

Der blev ligeledes etableret brovægt til registrering af alt affald og hele området blev indhegnet.

Der blev desuden indgået aftaler med "genbrugsvirksomheder" om viderebehandling af de genanvendelige fraktioner, ligesom det separat indsamlede farlige affald blev afleveret hos en virksomhed med kompetence til at håndtere/behandle det.

Øvrigt og opfølgning

AAEN A/S har ved gennemførelse af projektet fungeret som projektleder, dvs. forestået planlægning, overordnet projektering, indkøb af materiel, opfølgning og rapportering. Der ud over har AAEN A/S bistået i forbindelse med aktiviteter, der naturligt har ligget til den projektpartner, der har det lokale kendskab – Zakopane kommune og TESKO. Endelig har AAEN A/S gennemført uddannelse for ledende medarbejdere i Zakopane kommune og TESKO.

Gennemførelse af projektet har vist vejen og givet inspiration til en mere miljøvenlig affaldshåndtering for TESKO og Zakopane kommune og har resulteret i en renere by. Hvad mængdemæssige resultater angår, er det tydeligt, at der nu deponeres mindre affald, men da "før situationen" kun er blevet visuelt registreret og der op til og efter Polens optagelse i EU er sket en generel forbrugsudvidelse og turisttilstrømning, vil en direkte sammenligning ikke give bedre mening end det allerede konstaterede resultat:

Byen er blevet renere og affaldsmængderne til deponi er faldet, hvilket var målet.